

Et tverrfaglig undervisningsopplegg om obstruktiv lungesykdom i allmennpraksis

Diagnostikk, behandling og oppfølging av pasienter med obstruktiv lungesykdom er sentralt i allmennpraksis. Vi laget et fire timers seminar om dette for siste års medisinstudenter i Bergen, der lærerne har bakgrunn fra allmennmedisin, lungemedisin og pediatri.

Obstruktive lungesykdommer har et kronisk forløp, og mange pasienter har behov for tett og langvarig oppfølging hos sin primærlege. Samtidig er det ofte nødvendig med vurdering og behandling hos sykehusspesialist, enten på grunn av den alvorlige grunnsykdommen eller fordi pasientene får akutte episodiske forverringer. Derfor er en god dialog og et nært samarbeid mellom første- og annenlinjetjenesten avgjørende for kvaliteten på omsorgen.

Ved Seksjon for allmennmedisin, Universitetet i Bergen, ønsket vi å få feltet belyst fra både allmennpraktikerens og sykehusspesialistens perspektiv. Vi utarbeidet et fire timers seminar om obstruktiv lungesykdom «fra vugge til grav». Formålet er å gi studentene undervisning om obstruktive lungesykdommer hos barn og voksne. Utgangspunktet er allmennmedisinske problemstillinger der konstruktiv bruk av annenlinjetjenesten er en viktig faktor. Seminaret er lagt til allmennmedisinsk hovedtermin og ble første gang gjennomført høsten 2000. Skriftlige evalueringer ble foretatt høsten 2002 og våren 2003. Vi vil her kort beskrive dette interdisiplinære undervisningsopplegget, referere studentenes evalueringer og våre egne erfaringer med en slik integrert undervisningsmodell.

Undervisningsopplegget

Diagnostikk, behandling og oppfølging av den kronisk syke, utfordringer i møtet med foreldre til astmasyke barn, problemer med etterlevelse av behandlingsråd, hjelp til røykeavvenning og ansvarsfordeling/samarbeid mellom primærlegen og sykehusspesialisten er sentrale tema i omsorgen for pasienter med obstruktiv lungesykdom.

Forskjellige pedagogiske metoder blir benyttet i undervisningen: summegrupper, plenumsdiskusjoner, miniforelesninger, demonstrasjoner og praktiske øvelser.

To lærere er til stede hele tiden, en allmennlege og en sykehusspesialist, bortsett fra en time med praktisk undervisning i bruk av inhalasjonspreparater, hvor vi er fire lærere til stede. I denne timen deles studentene i grupper og alternerer mellom fire stasjoner der de øver seg på forskjellige typer inhalasjonsutstyr. Konkrete og for allmennpraksis typiske pasientkasuistikker blir diskutert i summegrupper og i plenum: ettårningen med langvarig hoste og surkling i brystet, den unge astmapasienten som røyker og ikke bruker medisinen som forskrevet, og den eldre røykeren med kronisk obstruktiv lungesykdom og begrensede leveutsikter. Vi diskuterer forskjellige retningslinjer for oppstart av inhalasjonssteroider og konsekvensene for individ og samfunn. Vi tilstreber en bevisstgjøring i forhold til pris på medikamenter og vårt forvaltningsansvar gjennom blåreseptordningen.

Evaluering

Vi gjennomførte en skriftlig evaluering i form av spørreskjema. Studentene skulle angi i hvor stor grad de hadde hatt nytte av undervisningen innenfor forskjellige felt, hvor relevant undervisningen var og hvordan de vurderte de pedagogiske virkemidlene som ble brukt. De ble også bedt om i fritekst å svare på om noe i undervisningen var spesielt bra, om noen temaer kunne vært utelatt og om det var temaer som manglet. 102 studenter besvarte skjemaet, 59 kvinner og 43 menn.

Studentene mente de hadde mest nytte av undervisningen som tok for seg oppfølging av pasienter i allmennpraksis og øvelser i praktiske ferdigheter. Formidling av teoretisk kunnskap om sykdommen hos barn og voksne og fokuset på arbeidsdeling mellom første- og annenlinjetjenesten skåret også høyt, mens studentene syntes kurset hadde mindre betydning når det gjaldt kommunikasjon med pasienter/pårørende og egne holdninger til arbeid med denne pasientgruppen. Bruk av kasuistikker og praktiske øvelser skåret høyest som pedagogiske undervisningsformer. Nær halvparten av studentene fremhevet i fritekst at demonstrasjon og øvelser i bruk av inhalasjonsutstyr var spesielt nyttig. Flere av studentene oppgav at miniforelesningene om kliniske temaer hadde vært nyttige. En del ønsket dette noe utvidet, spesielt med undervisning av medikamentell behandling, både i stabile faser og ved akutte forverringer.

Evalueringen fra studentene var gjennomgående positiv, og den gir en trygghet for at vi har truffet godt med vår tilnærming til temaet. Undervisningen om samhandling mellom første og annenlinjetjenesten ble evaluert positivt, og mange studenter kommenterte at de satte pris på å ha flere forelesere med forskjellig faglig bakgrunn til stede.

Undervisernes erfaringer

Vi ønsker selv å fremstå som gode rollemodeller for hvordan allmennpraktikere og sykehusleger kan samarbeide om en stor og viktig pasientgruppe, og gjensidig respekt og forståelse for hverandres fagfelt har vært avgjørende for gjennomføringen av seminaret. Som lærere opplever vi undervisningen som både underholdende og meningsfull og ser nytten og gleden av å kunne trekke veksler på hverandres kunnskap og erfaringer. Vår gode erfaring med en slik integrert undervisningsmodell tilsier at den med fordel kan tas i bruk ved andre læresteder og i flere fag.

Tone Smith-Sivertsen

tone.smith-sivertsen@isf.uib.no

Guri Rørtveit

Amund Gulsvik

Per S. Bakke

Britt Skadberg

Institutt for samfunnsmedisinske fag

Universitetet i Bergen

5020 Bergen